

תורה אור • פרשת מקץ • מאמר 12

ביאור על הנ"ל

ביאור על האמור לעיל

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/torah-ohr/mikeitz/12](https://likuteitorah.com/he/torah-ohr/mikeitz/12)

1 ביאור על הני"ל

הסבר על הדברים שלעיל.

2 להבין ביאור הדברים ע"פ המגביהי לשבת כו'. הנה צריך להקדים שני הקדמות. הא' מ"ש בפרדס הטעם שמכל הדברים נוכל להוציא שמן.

כדי להבין את ביאור הדברים על [הפסוק] "המגביהי לשבת" וכו', יש להקדים שתי הקדמות. הראשונה היא מה שכתוב בפרדס: הטעם לכך שאפשר להפיק שמן מכל הדברים,

כמו שעושין בתקון הרפואות. הוא לפי שכולם בחכמה עשית ונמצא בכל הדברים מלובש בחינת חכמה זהו בחינת השמן שהוא בחי' חכמה

כפי שעושים בהכנת תרופות. הטעם לכך הוא ש"כולם בחכמה עשית", ולכן בכל הדברים מלובשת בחינת חכמה; וזוהי בחינת השמן, שהיא בחינת חכמה,

כמ"ש בזוהר דיין הוא בינה ושמן חכמה. ולכן כתיב אשה חכמה מתקוע כי תקוע אלפא לשמן.

כפי שכתוב בזוהר: "דיין הוא בינה ושמן חכמה". לכן נאמר "אשה חכמה מתקוע", שכן "תקוע אלפא לשמן".

3 והנה שמן הטוב ושמן המשחה הוא בחכמה דקדושה שבע"ס [שבעשר ספירות] עליונות. וע"ז נאמר כשמן הטוב כו' זקן אהרן כו'

שמן הטוב ושמן המשחה מצויים בחכמה דקדושה שבעשר הספירות העליונות. ועל כך נאמר "כשמן הטוב" וכו', "זקן אהרן" וכו',

וכמ"ש בזוהר ויקרא ופ' אמור. אבל שאר כל השמנים הם מנוגה ובנוגה הוא בחי' חכמה שבשכל אנושי.

כמו שכתוב בזוהר, [פרשת] ויקרא ופרשת אמור. אבל שאר כל השמנים באים מנוגה (תחום שאינו קדוש לגמרי ואינו רע לגמרי), ובנוגה יש בחינת חכמה שבשכל האנושי.

4

והקדמה השנית הוא פ"י מ"ש ותורה אור. כי הנה פ"י אוא"ס [אור אין סוף] הוא מל' דא"ס שבה כל הצמצום הנז' [הנזכר] בתחלת ספר עה"ח [עץ החיים]. שנעשה בחי' צמצום בהאור להיות נעשה מקום פנוי וחלל שהכל הוא באוא"ס [באור אין סוף] בהאור דוקא.

ההקדמה השנייה היא פירוש הכתוב "ותורה אור". פירוש "אור אין סוף" הוא מלכות של אין סוף, שבה כל הצמצום הנזכר בתחילת הספר עץ חיים: נעשה צמצום באור, כדי שייעשו מקום פנוי וחלל. שהרי כל זה הוא באור אין סוף, ובאור דווקא,

5

ולא במהו"ע [במהותו ועצמותו] ממש ח"ו [חס ושלום]. והכוונה בצמצום זה הוא כדי שאח"כ ע"י עבודת האדם בעוה"ז שיתהווה ע"י צמצום זה יומשך להיות גלוי מל' דא"ס כמו קודם שנברא.

[ו]לא במהותו ועצמותו ממש, חס ושלום. ומטרת הצמצום הזה היא שלאחר מכן, באמצעות עבודת האדם בעולם הזה, שהתהווה באמצעות הצמצום הזה, תימשך [ההארה] למטה, כך שתתגלה מלכות אין סוף כפי שהייתה לפני שנברא [העולם].

פ"י כמו שהאור הוא קודם הצמצום כך יהיה ממש הגלוי למטה שלא יסתיר הצמצום כלל. כלומר, כשם שהאור הוא לפני הצמצום, כך ממש יהיה הגלוי למטה, כך שהצמצום לא יסתיר כלל.

6

וכמ"ש אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי וגו'. פ"י אני ראשון כמו שהיה קודם הצמצום ואני אחרון היינו כמ"ש ונשגב ה' לבדו כו'.

כפי שנאמר: "אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי וגו'". פירושו: "אני ראשון" — כפי [שהוא] היה קודם הצמצום; ו"אני אחרון" — כלומר, כפי שנאמר: "ונשגב ה' לבדו כו'".

ומבלעדי היינו באמצעות שנעשה בחי' הצמצום וההסתרה יהיה ג"כ אין לנו מלך אלא אתה שיהיה גלוי הבטול שלא יהיה הסתר והעלם. והמשכה זו היא ע"י התורה.

"ומבלעדי" מתייחס לשלב הביניים, שבו כבר נוצרו הצמצום וההסתרה: גם אז יהיה "אין לנו מלך אלא אתה", כך שהביטול יהיה גלוי ולא יהיה הסתר והעלם. המשכה זו נעשית באמצעות התורה.

וזהו ותורה אור שממשיך בחי' גילוי אוא"ס [אור אין סוף] כמו קודם הצמצום גם לאחר הצמצום. (וזהו מתניתין מלכתא גלוי מלכות דא"ס האור שלמעלה מהצמצום).

וזהו פירוש "ותורה אור": התורה ממשיכה גם לאחר הצמצום את גילוי אור אין סוף כפי שהיה קודם הצמצום. (וזהו פירוש "מתניתין מלכתא": המשכת גילוי מלכות דאין סוף, האור שלמעלה מהצמצום).

וזהו ענין רב יהודא כולי תנויי בניקין הוה והי' [והיה] פטור מן התפלה כו' לפי שהשתלשלות הם בחי' העלם והסתר

וזהו עניינו של רב יהודה: "כולי תנויי בניקין הוה" — כל לימודו היה בניקין — והוא היה "פטור מן התפלה" וכו'. כי ההשתלשלות היא בחינה של העלם והסתר,

כמ"ש ישת חשך סתרו דזה קאי על התהוות בחי' הכתר כי החכמ' [החכמה] נק' אור שהוא בחי' גלוי כפי שנאמר: "ישת חשך סתרו". הדבר מתייחס להתהוות בחינת כתר, שהרי חכמה נקראת אור, משום שהיא בחינה של גילוי,

כמ"ש ראשית חכמ' [חכמה] ראשית הגלוי והכתר שלמעלה מן החכמה ואינו מאיר ומתגלה נק' אצלנו בשם חשך לפי שאינו מושג.

כפי שנאמר: "ראשית חכמ'" — ראשית הגילוי. וכתר, שלמעלה מחכמה ואינו מאיר ומתגלה, נקרא אצלנו "חושך", משום שאינו מושג.

וכמ"ש בזהר פ' בראשית (דל"ב ע"א) (ועמ"ש ע"פ שחורה אני כו' בענין שהתורה ניתנה אש שחורה ע"ג [על גבי] אש לבנה).

כפי שנאמר בזהר, פרשת בראשית (דף 32a). (וראו מה שנכתב על "שחורה אני כו'", בענין שהתורה ניתנה "אש שחורה ע"ג אש לבנה").

וגם לכן נק' הכתר חשך שהוא העלם לאו"א"ס [לאור אין סוף] והחכמה היא העלם הכתר שאינו מאיר כ"א ע"י החכמה נמצא החכמה מעלים ומסתיר על הכתר.

וזו גם סיבה לכך שכתר נקרא חושך: הוא מעלים את אור אין סוף. וגם חכמה מעלימה את כתר, שאינו מאיר אלא באמצעות חכמה; נמצא שחכמה מעלימה ומסתירה את כתר.

ולכן נק' קו המדה בוצינא דקרדוניתא מלשון חטי קרדנייתא שהוא ענין קדרות ושחרות לפי שצ"ל מדה וגבול עד כאן בחי' חכמה.

ולכן קו המידה (kav hamiddah) נקרא "בוצינא דקרדוניתא" (botzina dekardinusa), על שם הביטוי "חטי קרדנייתא" (chitei kardenaisa), שעניינו אפוליות ושחרות; שכן נדרשים מידה וגבול: "עד כאן בחי' חכמה",

7 וע"כ בחי' בינה כו'. שכי' [שכל זה] הוא חשך ולא אור. אבל אור הוא גלוי הבטול להיות אוא"ס [אור אין סוף] למטה כמו למעלה מהצמצום כו'.

[ו] "עד כאן בחינת בינה" וכו'. כל זה הוא חושך ולא אור. אבל אור הוא גלוי הביטול, כך שאור אין סוף יהיה למטה כפי שהוא למעלה מן הצמצום וכו',

וכמו שהוא קמיה ית' שהצמצום אינו אלא לגבי העולמות כנודע. והיינו דוקא ע"י התורה מגלה עמקות מני חשך ממעמקים קראתיך הוי"ה

כפי שהוא לפניו יתברך, שהרי הצמצום קיים רק ביחס לעולמות, כידוע. והדבר הוא דווקא באמצעות התורה: "מגלה עמקות מני חשך"; "ממעמקים קראתיך הוי"ה".

כי התורה היא בחי' חכמה שנמשכה ממלכות דא"ס (שהיא בחי' מו"ס [מוחא סתימאה] דעתיקא שבחי' כתר ועתיק נקי מלי דא"ס. וכנודע שמבחי' מלי דא"ק [דאדם קדמון] נעשה כתר לאצי')

כי התורה היא בחינת חכמה, שנמשכה ממלכות אין סוף (שהיא בחינת מוחא סתימאה (המוח הנעלם) של עתיק; שכן בחינת כתר ועתיק נקראת מלכות אין סוף; וכידוע, מבחינת מלכות דאדם קדמון נעשה כתר לאצילות),

ושם שורה אור א"ס ב"ה בבחי' לא שניתי ממש שאין שם העלם והסתר כלל. וכמ"ש יהי אור זו חכמה והכתר נקי אור.

ושם שורה אור אין סוף ברוך הוא בבחינת "לא שניתי" ממש, ואין שם שום העלם והסתר כלל. וכמו שכתוב: "יהי אור זו חכמה"; והכתר נקרא אור.

ורב יהודה שהיה אדם גדול מאד היה יכול להמשיך בטול עליון ע"י שהיה בטל בעצמו בקי"ש [בקריאת שמע] כי מן הקי"ש [הקריאת שמע] לא היה פטור רק מן התפלה.

ורב יהודה, שהיה אדם גדול מאוד, יכול היה להמשיך ביטול עליון באמצעות היותו עצמו בטל בקריאת שמע; שהרי הוא לא היה פטור אלא מן התפלה, ולא מקריאת שמע.

8 ורצה להמשיך גם בנזיקין מקום הקליפות שהם ארבעה אבות נזיקין שיהיה בלע המות לנצח וכמו שיהי' [שיהיה] לעי"ל [לעתיד לבוא] בעת תחי' [תחיית המתים] שיחיו העצמות ויקרם עליהם עור ובשר כמ"ש גבי עצמות דיחזקאל

והוא רצה להמשיך זאת גם בנזיקין, תחום הקליפות (כוחות הטומאה), שארבעת אבות הנזיקין מסמלים אותו, כדי שיתקיים "בלע המות לנצח", כפי שיהיה לעתיד לבוא, בזמן תחיית המתים, כשהעצמות יחיו ויקרם עליהם עור ובשר", כפי שנאמר על עצמות יחזקאל.

שיהיה גשמיות ממש ואעפ"כ [ואף על פי כן] יהיו נהנין מזיו השכינה בלי אכילה ושתייה לפי שימושך בטול עליון גם בגשמיות ממש וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] עתידים צדיקים שיאמרו לפנייהם קדוש שיהא קודש שורה למטה.

[כלומר,] תהיה גשמיות ממש, ואף על פי כן ייהנו מזיו השכינה (הנוכחות האלוהית) בלי אכילה ושתייה, מפני שהביטול העליון יימשך גם אל הגשמיות ממש. וכמאמר חז"ל: "עתידים צדיקים שיאמרו לפנייהם קדוש" — כלומר, הקדושה תשרה למטה.

9 ועל דרך זה היתה תורתו של רב יהודא ושל רבי שמעון בן יוחאי שהיתה תורתם אומנתם שהיתה תורתם בבחינת בטול ממש לאור אין סוף ולא הם המדברים ד"ת [דברי תורה] אלא דבר ה' בפיהם כו'. כך הייתה תורתם של רב יהודה ושל רבי שמעון בר יוחאי, ש"תורתם אומנתם": תורתם הייתה בבחינת בטול ממש לאור אין סוף, ולא הם היו המדברים דברי תורה, אלא "דבר ה' בפיהם" וכו'.

10 וזהו ענין מתניתין מלכתא כמלך שמצוה כו'. שיש בחי' עבד שלומד כדי שידע רצון וגזירת המלך. ויש בחינת מלך שהוא הגוזר עצמו כו'.

וזהו ענין "מתניתין מלכתא", בדומה למלך המצווה וכו'. יש בחינת עבד הלומד כדי לדעת את רצון המלך ואת גזירתו, ויש בחינת מלך, שהוא עצמו הגוזר וכו'.

ולכן במרע"ה [במשה רבינו עליו השלום] נאמר ויהי בישרון מלך כו'. נמצא היוצא מהקדמה זו השניה דפי' ותורה אור הוא שע"י עסק התורה בבטול ממשיכים בחינת אור"ס [אור אין סוף] ממש שלמעלה מהצמצום שיהי' [שיהיה] מתגלה למטי' [למטה] בעשי' [בעשיה]

ולכן נאמר על משה רבינו ע"ה: "ויהי בישרון מלך" וכו'. נמצא שהמסקנה מן ההקדמה השנייה, בביאור "ותורה אור", היא שעל ידי לימוד התורה מתוך ביטול ממשיכים את בחינת אור אין סוף ממש, שלמעלה מהצמצום, כדי שיתגלה למטה, ב[עולם] העשיה,

כמו שהיה רב יהודה תנוי' בניקין להפך חשוכא דוקא לנהורי' [לנהורא] [ועמ"ש בפ' בראשית ע"פ צאנה וראנה].

כפי שרב יהודה היה שונה בניקין, כדי להפוך דווקא את החושך לאור. וראו גם מה שנכתב בפרשת בראשית על [הפסוק] "צאנה וראנה".

11 ועפ"י [ועל פי זה] יובן ענין הנר והאור דרך כלל. כי הנה הפתילה זהו חוט ועליו נמשך האור ובחי' החוט

רומז לבחי' צמצום האור שע"י הצמצום נמשך רק קו וחוט לבד

על יסוד זה יובן ענינם של הנר והאור באופן כללי. הפתילה היא חוט, והאור נמשך עליו; בחינת החוט רומזת לצמצום האור, שכן על ידי הצמצום נמשך רק קו וחוט בלבד.

ואח"כ נמשך קו זה להאיר במדה ומשקל ונק' קו המדה ויש בזה כמה בחי' בענין הקו המדה ונק' ג"כ פתיל (וכמ"ש בזהר פקודי דף רל"ג ע"א) ע"פ ופתיל פשתים בידו וקנה המדה כו'.

לאחר מכן נמשך קו זה להאיר במידה ובמשקל, והוא נקרא קו המידה. יש כמה בחינות בעניין קו המידה, והוא נקרא גם פתיל, ככתוב בזהר, פקודי, דף רל"ג ע"א, על הפסוק "ופתיל פשתים בידו וקנה המדה" וכו':

ולזמנין קנה המדה ולזמנין קו המדה ועל דא פתיל וקנה כו' דקנה המדה זהו ענין המדידה דעלמא דאתכסייא שנק' ים שמדה זו הוא ע"י הקנה שגדל אצל המים.

"ולזמנין קנה המדה ולזמנין קו המדה ועל דא פתיל וקנה כו'". קנה המידה הוא ענין מדידתו של העולם המכוסה, הנקרא ים; מידה זו נעשית באמצעות הקנה, הגדל ליד המים.

12 ומדידו דעלמא דאתגליא הנק' יבשה הוא ע"י פתיל כו'. ועכ"פ [ועל כל פנים] בחי' הפתילה זהו בחי' קו המדה.

ומדידת העולם הגלוי, הנקרא יבשה, נעשית באמצעות הפתיל וכו'. בכל אופן, בחינת הפתילה היא בחינת קו המידה.

אך האור הנתלה בפתילה זהו בחי' תורה אור שהוא המשכת אור"ס [אור אין סוף] שלמעלה מהצמצום והמדה וכמ"ש ארוכה מארץ מדה

אבל האור התלוי בפתילה הוא בחינת "תורה אור", כלומר המשכה של אור אין סוף, שלמעלה מהצמצום ומהמידה, כפי שנאמר: "ארוכה מארץ מדה";

וכמ"ש במ"א שזהו ענין הברכות דיעקב ע"י יצחק דוקא כי יצחק הוא בחי' גבורי [גבורה] דע"י [דעתיק יומין] שרש ומקור קו המדה לכן נתברך יעקב על ידו.

וכפי שמוסבר במקום אחר, זהו ענין ברכותיו של יעקב [שהגיעו] דווקא באמצעות יצחק: יצחק הוא בחינת הגבורה של עתיק יומין, השורש והמקור של קו המידה, ולכן יעקב התברך באמצעותו.

שהברכה היא מטל השמים זו מקרא ומשמני הארץ זו משנה. שע"י יומשך תוספת אור יותר לאין שיעור על עיקר האור שע"פ המדה כו'.

שהברכה היא "מטל השמים" — זו מקרא, ו"משמני הארץ" — זו משנה; ועל ידי כך תימשך תוספת אור לאין שיעור, מעבר לעיקר האור הנמשך על פי המידה וכו'.

ועיקר אחיזת האור בפתילה הוא ע"י כליון השמן שהוא בירור חכמה דק"נ [דקליפת נוגה] שכל אנושי כנ"ל בהקדמה ראשונה. והיינו כשהוא נכלל באור שבטל לגמרי לבחי' ותורה אור]:

ועיקר אחיזת האור בפתילה היא באמצעות כליון השמן, שהוא בירור חכמת קליפת נוגה — השכל האנושי, כפי שנזכר לעיל בהקדמה הראשונה. כלומר, כאשר הוא נכלל באור, שבטל לגמרי לבחינת "תורה אור".

13 ועתה נבא לביאור הענין. לבאר ענין שני הבחי' נר. האחד מ"ש נר הוי"ה נשמת אדם שהנשמה לבדה היא בחי' נר.

ועתה נעבור לביאור הענין: נבאר את שתי הבחינות של נר. הראשונה היא הכתוב: "נר הוי' נשמת אדם", שבו הנשמה לבדה היא הנר.

ובנר יש השלשה בחי' הנ"ל. אור ופתילה ושמן. א"כ יש כ"ז [כל זה] בהנשמה עצמה. הנר הב' הוא כמ"ש כי נר מצוה ותורה אור. ויש בזה ג"כ ג' בחינות הנ"ל.

בנר יש שלושה מרכיבים שהוזכרו לעיל: אור, פתילה ושמן. אם כן, כל שלושת המרכיבים האלה מצויים בנשמה עצמה. הנר השני הוא ככתוב "כי נר מצוה ותורה אור", וגם בו יש שלושת המרכיבים שהוזכרו לעיל.

והענין כי הנה נר הוי"ה נשמת אדם היא נה"א [נפש האלקית] (ולא הנה"ב [הנפש הבהמית]) שעדיין צריכה להתברר ואינה נק' בשם נר הוי"ה דהא לא כתיב נר אלקים)

הענין הוא ש"נר הוי' נשמת אדם" היא נפש האלקית, ולא הנפש הבהמית, שעדיין צריכה להתברר ואינה נקראת "נר הוי'", שהרי לא נאמר "נר אלקים".

שהיא א"צ [אין צריך / אינו צריך] תקון לעצמה והיא הפתילה שממשכת האור הוא הבטול העליון אוא"ס [אור אין סוף] מל' דא"ס ששם הוא התחלת הקו וחוט המתלבש בע"ס [בעשר ספירות] דאצי' מקור ושרש נה"א [נפש האלקית].

נפש האלקית אינה זקוקה לתיקון לעצמה. היא הפתילה שממשיכה את האור — הביטול העליון, אור אין סוף שבמלכות אין סוף, שבה מתחילים הקו וחוט המתלבשים בעשר הספירות של [עולם] האצילות, שהן המקור והשורש של נפש האלקית.

ונקראת הנה"א [הנפש האלקית] ג"כ פתילה יעקב חבל נחלתו. על כן בכח הנה"א [הנפש האלקית] להמשיך האור והבטול עד שהשמן הוא חכמה שבשכל אנושי שבנפש השכלית דנוגה נמשך אחר הפתילה. נפש האלקית נקראת גם פתילה, ככתוב "יעקב חבל נחלתו". לכן יש בכוחה להמשיך את האור ואת הביטול, עד שהשמן — החכמה שבשכל האנושי שבנפש השכלית של נוגה — נמשך אחר הפתילה.

14 והנה השמן הנמשך אחר הפתילה הוא השורף ונכלה הכל עד שנעשה ממנו אש גמור שהוא הגורם הדלקת האש הרבה לפי שהוא הוא הדולק עד שנתהפך ממש להיות כאש משא"כ הפתילה.

והנה, השמן הנמשך אחר הפתילה הוא שנשרף ונכלה כולו, עד שהוא נעשה אש גמורה. הוא הגורם להדלקת האש הגדולה, שכן הוא עצמו הדולק, עד שהוא נהפך ממש להיות כאש; לא כך הפתילה.

והכח הזה בשמן דק"נ [דקליפת נוגה] יותר מבנה"א [מבנפש האלקית] הפתילה הוא לפי שעיקרו מעולם התהו וכוח זה שבשמן של קליפת נוגה (קליפה שיש בה גם טוב וגם רע) גדול יותר מכוחו שבנפש האלקית, שהיא הפתילה, מפני שעיקרו [שורשו] הוא מעולם התהו,

שהוא למעלה מעלה (כי בתהו היה רבוי האור שזהו יותר מבחי' המדה דקו המדה דתקון) אלא לפי שהיו זת"ז [זה תחת זה] נשברו.

שהוא נעלה מאוד (שהרי בתהו היה ריבוי אור, יותר מבחינת המידה שבקו המידה של תיקון); אלא מפני שהיו זה תחת זה, נשברו.

דהיינו לפי שלא הי' [היה] התכללות וההתכללות הוא התקון שנמשך דרך קוים כמ"ש באילן. וזהו ענין נשמת אדם א' דם

כלומר, מפני שלא הייתה התכללות; וההתכללות היא עניינו של התיקון, שהאור שבו נמשך דרך קוים, כפי שנכתב באילן. וזהו ענין "נשמת אדם": א', דם.

כמו שהדם סובב והולך בכל האברים נעוץ תחלתו בסופן עד שלכאב הראש מקיז דם ברגל כו'. כך הוא המשכת הנשמה נפש אלקית.

כשם שהדם סובב ועובר בכל האיברים ו"נעוץ תחלתו בסופן", עד כדי כך שכאשר כואב הראש מקיזים דם מן הרגל וכו', כך היא המשכת הנשמה, הנפש האלקית.

15 והכל הוא רק כדי לברר הנפש השכלית שתתהפך ממש באש שלמעלה שיהי' [שיהיה] מאיר בה אור א"ס ממש כמו למעלה כי מתהו ממש נעשה תקון שמעקודים נקודים נעשה ברודים.

כל זה נועד רק לברר את הנפש השכלית, עד שתתהפך ממש לאש שלמעלה, ואור אין סוף יאיר בה ממש כפי שהוא מאיר למעלה. שהרי מתהו (Tohu) עצמו נעשה תיקון (Tikkun): מעקודים (Akudim) [ו]נקודים (Nekudim) נעשה ברודים (Berudim).

וזאת היא בחי' נר הנשמה שהיא נפש אלקית שהיא הפתילה שעיקר הנר היא הפתילה והשמן הוא בירור הנפש השכלית. ומזה נעשה אור הוא הבטול העליון כו' כנ"ל.

וזוהי בחינת נר הנשמה: הנפש האלקית היא הפתילה, שכן עיקר הנר הוא הפתילה, והשמן הוא בירור הנפש השכלית. ומכך נעשה אור, שהוא הביטול העליון וכו', כפי שהוזכר לעיל.

16 והנה הטעם שנק' הבטול הזה בשם אור. וגם מה שנמשך ע"י כליון השמן דוקא שהוא הוא שנעשה אש ואור גמור. משא"כ הפתילה.

ועתה, [באשר ל]טעם לכך שביטול זה נקרא "אור", וכן לשאלה מדוע הוא נמשך דווקא באמצעות כילוי השמן — שהרי השמן הוא שנעשה אש ואור גמור, מה שאין כן הפתילה:

וכבר מילתא אמורה שהוא מפני ששרשה מעולם התהו.

כבר נאמר שהטעם לכך הוא ששורשו מעולם התהו.

אך ביאור הענין הוא ע"פ המבואר בדוכתי טובא. איך שיש ב' בחי' אהבה ויראה. האחת האהבה והיראה שהיא מוגבלת לפי שיעור השגת הנפש כו'.

אך ביאור הענין הוא על פי המבואר במקומות רבים: יש שתי בחינות של אהבה ויראה. הראשונה היא אהבה ויראה המוגבלות לפי מידת השגת הנפש וכו'.

17 והב' הוא האה"ר [האהבה רבה] ויראה עצומה למעלה מכדי אשר תוכל הנפש שאת בהשגתה כו'. והיא הבאה מבחי' ההתבוננות בסוכ"ע המקיף לכל העולמות בשוה. ובחי' הראשונה נק' בכל נפשך. ועד"ז הי' [היה] אהוי"ר [אהבה ויראה] של הנשמה בג"ע [בגן עדן] לפ"ע [לפי ערך] ההשגה.

הדרגה השנייה היא אהבה רבה ויראה עצומה, למעלה ממה שהנפש יכולה לשאת בהשגתה וכו'; והיא באה מהתבוננות באור הסובב כל עלמין, המקיף את כל העולמות בשוה. הדרגה הראשונה נקראת "בכל נפשך". וכך היו אהבתה ויראתה של הנשמה בגן עדן, לפי מידת [ההשגה].

18 והשנית נקי בכל מאדך. כי מאד פ"י בלי גבול. היינו שאין כלי הלב מכיל האהבה ויראה העצומי עד שנעשה בחי אור מקיף.

המדרגה השנייה נקראת "בכל מאדך". שכן "מאד" פירושו בלי גבול; כלומר, כלי הלב אינו יכול להכיל את האהבה והיראה העצומות, עד שנעשית בחינת אור מקיף [אור המקיף את האדם מבחוץ].

וזהו בחי תשובה בחילא יתיר. פ"י יתיר על הכלי. ולזה היה תכלית ירידת אור הנשמה מג"ע [מגן עדן] לעוה"ז בכדי שתבא לבחי בכל מאדך

וזהו בחינת תשובה (חזרה) "בחילא יתיר": "יתיר" פירושו מעבר לכלי. לשם כך הייתה תכלית ירידת אור הנשמה מגן עדן לעולם הזה: כדי שתגיע למדרגת "בכל מאדך".

שהתשובה אינה רק בעוה"ז כי ע"י אהוי"ר [אהבה ויראה] זו שבלי גבול ע"י ממשיך אוא"ס [אור אין סוף] הבלי גבול שלמעלה מהצמצום

שהרי תשובה [אפשרית] רק בעולם הזה; באמצעות אהבה ויראה זו, שאין לה גבול, ממשיכים בכך את אור אין סוף הבלתי מוגבל, שלמעלה מן הצמצום;

משא"כ ג"ע [גן עדן] נקי זיו השכינה ע"י צמצום. כיו"ד נברא עוה"ב [עולם הבא] כו'. ולכן יפה שעה א' בתשובה כו'.

לעומת זאת, גן עדן נקרא "זיו השכינה" (זיו הנוכחות האלוהית), [הבא] באמצעות צמצום: "כיו"ד נברא עוה"ב" וכו'. לכן "יפה שעה א' בתשובה" וכו'.

19 והנה בחי אה"ר [אהבה רבה] זו דמאדך נקי או"ח [אור חוזר]. והטעם שנק' בשם אור הוא כי הנה אנו רואים ההפרש בין אש ואור למים אשר מן האש יוכלו להדליק זמ"ז [זה מזה] עד אין קץ וגבול

בחינה זו של האהבה הרבה של מאדך (me'od) [אהבה בכל מאדך] נקראת אור חוזר (Or Chozer) [אור העולה מלמטה]. והטעם שהיא נקראת "אור" הוא שאנו רואים את ההבדל בין אש ואור לבין מים: מן האש אפשר להדליק אש אחת מאש אחרת בלי סוף ובלי גבול,

משא"כ במים שיש גבול להשפעתם שאפ"י [שאפילו] יהיו מים הרבה יכלו או יחסרו כשישתו מהן עם רב. ואילו במים אין הדבר כך, שכן יש גבול למה שהם נותנים: גם אם יש מים רבים, הם יאזלו או יפחתו כשקהל רב ישתה מהם.

משא"כ באש שאפי' [שאפילו] מאור נר אחד יוכלו להדליק נר מנר עד שלא יהיה כלה כלל לעולם

אבל באש אין הדבר כך: אפילו מאורו של נר אחד אפשר להדליק נר מנר, עד שאינה כלה לעולם.

ונמצא שאפי' [שאף על פי] שהאש הדולק מצד עצם הרי הוא בע"ג [בעלי גבול / בעל גבול] כמו המים אבל מ"מ יש בו בחי' כח בלתי מוגבל מה שיוכלו להמשיכו מנר לנר בלי שיכלה לעולם משא"כ במים שהם מוגבלים

נמצא שאף שהאש הבוררת מצד עצמה היא דבר מוגבל, כמו המים, בכל זאת יש בה בחינה של כוח בלתי מוגבל, שכן אפשר להמשיכה מנר לנר בלי שתכלה לעולם; מה שאין כן במים, שהם מוגבלים.

ולכן נמשל הקב"ה לאש דוקא כמ"ש אש אוכלה הוא כי אני הוי"ה לא שניתני בין קודם שנבה"ע [שנברא העולם] וכי' לפי שההמשכה היא רק הארה בעלמא שאינו נוגע למהו"ע [למהותו ועצמותו].

ולכן מדמים את הקדוש ברוך הוא דווקא לאש, כפי שנאמר "אש אוכלה הוא"; שהרי "כי אני הוי" לא שניתני" — בין קודם שנברא העולם וכי' — מפני שההמשכה אינה אלא הארה בלבד, שאינה נוגעת למהותו ועצמותו.

20 וזה כמשל האש שהמדליק נר מנר אינו מחסר בנר הראשון ולכן אין לו קץ. משא"כ במים שנעשה חסרון כו' ע"כ יהיו כלים לגמרי ברבוי המשכות

כך הוא במשל האש: מי שמדליק נר מנר אינו גורע מן הנר הראשון, ולכן אין לכך סוף. ואילו במים נגרם חיסרון וכי'; לכן הם יתכלו לגמרי בריבוי המשכות,

משא"כ האש אינו כלה ע"י רבוי הדלקות ממנו לפי שאין נעשה שום חסרון בו כלל רק ע"י הארה:

ואילו האש אינה מתכלה בעקבות הדלקות רבות ממנה, מפני שלא נגרע ממנה דבר כלל; אלא [משהו] בבחינת הארה.

21 והנה ע"פ משל זה באש הגשמי דאע"פ [דאף על פי] שהוא בע"ג [בעלי גבול / בעל גבול] ממש מ"מ יהיה ממנו המשכה בלי גבול כמו"כ [כמו כן] יובן הנמשל בענין אהבה דבכל מאדך. דפי' מאד היינו בלי גבול למעלה מהגבלת כלי הנפש.

קעת, על פי המשל הזה באש הגשמית, שאף שהיא מוגבלת ממש, בכל זאת תבוא ממנה המשכה בלי גבול, כך יובן גם הנמשל בעניין האהבה של "בכל מאדך". שהרי פירוש מאד (me'od) הוא בלי גבול, למעלה מהגבלת כלי הנפש.

22 והנה ודאי מובן לכל דאין ר"ל [רצוה לומר] שהיא אהוי"ר [אהבה ויראה] שבלי גבול וקץ ממש כי איך שייך זה שבאדם יהיה אהוי"ר [אהבה ויראה] שבלי גבול ממש. אלא הכוונה שהיא יותר מהגבלת הכלי השכל ומדות שבאדם.

קצת ברור לכול שאין הכוונה לאהבה ויראה שהן באמת בלי גבול וקץ, שהרי איך ייתכן שבאדם יהיו אהבה ויראה בלי גבול ממש? אלא הכוונה היא שהן חורגות מן המגבלות של כלי השכל והמדות (הכוחות הרגשיים) שבאדם.

שאינן כח בכלים אלו להכיל ולהגביל אהוי"ר [אהבה ויראה] זו בתוכן כ"א היא יתיר יותר מכלים אלו לכלים האלה אין יכולת להכיל את האהבה והיראה האלה בתוכם ולהגביל אותן; אלא הן יתירות על הכלים האלה וחורגות מהם.

ולכן נק' בכל מאדך מאד שלך פ"י לגבי כלי שלך נק' אהבה רבה זו מאד ובלי גבול אבל באמת היא בגבול.

ולכן היא נקראת "בכל מאדך" — ה"מאד" שלך; כלומר, ביחס לכלי שלך, אהבה רבה זו נקראת "מאד" ובלי גבול, אך לאמיתו של דבר היא מוגבלת.

23 ואעפ"כ [ואף על פי כן] כיון שלגבי האדם היא בחי' בכל מאדך ובחי' בחילא יתיר לכן עי"ז ממשיך ממש אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה שלמעלה מהצמצום שהוא הבלי גבול אמיתי

ואף על פי כן, מכיוון שמבחינת האדם זו בחינת "בכל מאדך" ובחינת "בחילא יתיר", דווקא על ידה ממשיכים בפועל את אור אין סוף ברוך הוא, שלמעלה מהצמצום, שהוא בלי גבול אמיתי.

נמצא עם היות אה"ר [אהבה רבה] זו מצד עצם בעלת גבול מ"מ להיותה יותר מגבול וכלי של הנפש ע"כ פועלת המשכה מבחי' בלי גבול ממש דהיינו אוא"ס [אור אין סוף] ממש

נמצא שאף שאהבה רבה זו מוגבלת מצד עצמה, מכיוון שהיא למעלה מגבולה ומכליה של הנפש, היא ממשיכה מבחינת בלי גבול ממש, כלומר מאור אין סוף ממש.

ולכן נק' אה"ר [אהבה רבה] זו בשם אור שהוא ממש כמשל האור והאש אע"פ [אף על פי] שהוא בע"ג [בעלי גבול / בעל גבול] יש ממנו המשכה בלי גבול משא"כ במים וכו'.

ולכן אהבה רבה זו נקראת בשם "אור": היא דומה ממש למשל האור והאש, שאף שהם מוגבלים, נמשכת מהם המשכה בלי גבול; לא כן במים וכו'.

ועדי"ז יובן מעלת אהבת רשפי אש בכל מאדך על בחי' אהבה הנמשכת כמים שהוא בחי' בכל נפשך. וכך יובן גם יתרונה של אהבת "רשפי אש", "בכל מאדך", על בחינת האהבה הנמשכת כמים, שהיא בחינת "בכל נפשך".

24 והנה אה"ר [אהבה רבה] זו נתהוה בהנשמה דוקא ע"י התלבשות בגוף ונה"ב [ונפש הבהמית] שאז תבא לבחי' תשובה בחילא יתיר

האהבה רבה הזאת נוצרת בנפש דווקא באמצעות התלבשותה בגוף ובנפש הבהמית, שכן אז היא מגיעה לבחינת תשובה "בחילא יתיר";

משא"כ אהבת הנה"א [הנפש האלקית] קודם התלבשותה בגוף היה בבחי' גבול וכלי כפי השגת הנפש כו'.

ולכן נק' הנה"א [הנפש האלקית] פתילה שהפתילי זהו דבר מוגבל בעצם וכמו פתיל וקו המדה

ואילו אהבת הנפש האלקית קודם התלבשותה בגוף הייתה מוגבלת ובבחינת כלי, בהתאם להשגת הנפש וכו'. לכן הנפש האלקית נקראת פתילה, שכן הפתילה היא דבר שמוגבל בעצם, בדומה לפתיל ולקו המידה.

אבל ע"י התלבשותה בנה"ב [בנפש הבהמית] ואז השמן דבירור הנפש השכלית שמנוגה ששרשה מעולם

התהוה הוא נמשך אחר הפתילה דנה"א [דנפש האלקית] ע"י דוקא יתהפך השמן לאור

אך באמצעות התלבשותה בנפש הבהמית, כאשר שמן בירור הנפש השכלית, שמנוגה ושורשה מעולם התהו, נמשך אחר פתילת הנפש האלקית, דווקא כך השמן יתהפך לאור,

שהוא בחי' אה"ר [אהבה רבה] דבכל מאדך ובטול עליון יותר מהכלי וכמו רב יהודה דאימתא דמאריה עליה.

שהוא בחינת האהבה רבה של "בכל מאדך", וביטול עליון יותר מן הכלי, כמו אצל רב יהודה, שעליו "אימתא דמאריה עליה".

לכן נק' אה"ר [אהבה רבה] זו בשם אור"ח [אור חוזר] שהוא אור הנמשך מהבירור דק"נ [דקליפת נוגה] ששרשן

מעקודים [מעקודים] נקודים כנ"ל אלא שע"י נמשך אח"כ מלמעלה למטה אוא"ס [אור אין סוף] ממש והוא בחי' ותורה אור.

לכן נקראת אהבה רבה זו בשם אור חוזר (אור הנמשך בחזרה), שכן זהו אור שנמשך מבירור קליפת נוגה, ששורשה מעקודים [ו]נקודים, כנוכר לעיל; אלא שבאמצעות נמשך לאחר מכן מלמעלה למטה אור אין סוף ממש, וזוהי בחינת "ותורה אור".

25 וכי' [וכל זה] הוא בחי' נר הנשמה אך אין נשמה בלא מצוה כי לא ע"ה [עם הארץ] חסיד ולא בור ירא חטא.

וכל זה הוא בחינת נר הנשמה. אך אין נשמה בלי מצווה, שכן "לא ע"ה חסיד ולא בור ירא חטא".

וגם מצוה בלא נשמה אינה כלום כי כל האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו.

וכמו כן, מצווה בלי נשמה אינה כלום, שכן "כל האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין לו".

26 ולכן צריך להיות גם שניהם. והענין כי נר מצוה שהמצוה היא נר והיינו פתילה.

לכן דרושים שניהם. ההסבר הוא שב"נר מצוה", המצווה היא הנר, כלומר הפתילה.

והענין כי הדברים שנעשה בהן המצוה הן ג"כ מעולם התהו. אך המצוה היא ג"כ בחי' מקיף שנמשך ע"י קיום המצוה מקיף עליון

ההסבר הוא שגם הדברים שבעזרתם מקיימים את המצווה באים מעולם התהו (Tohu). אך המצווה היא גם בחינת מקיף [אור] (makif), שכן קיום המצווה מוריד מקיף עליון.

ולכן המצות הן לבושים ובגדי מלכות להיות ע"י הנשמה צרורה בצרור החיים שמלבשת ומקפת את הנשמה להעלותה כי כל דבר שצריך לעלות מקיפין אותו סביב.

לכן המצוות הן לבושים ובגדי מלכות, כדי שבאמצעותן תהיה הנשמה "צרורה בצרור החיים"; שכן [המצווה] מלבישה את הנשמה ומקיפה אותה כדי להעלותה, כי כל דבר שצריך לעלות מקיפים אותו מכל עבר.

27 וע"י זה המקיף המקיפו הוא עולה כמו שזורקין את האבן ע"י קירטא כו' מה שלא היה עולה כלל מעצמו ולהפך בעבירה ג"כ מלפפתו כו'

ובאמצעות המקיף, האור הסובב אותו, הוא עולה, כמו אבן שמשליכים בעזרת קלע וכו' — דבר שלא היה עולה כלל מעצמו. ולהפך, גם בעבירה "מלפפתו" וכו'.

ולכן לובשים הטלית ותפילין קודם התפלה כנודע שכל דבר שצריך להעלותו מלמטה יורד מתחלה אור העליון והוא אור המקיף שהוא המעלה כנ"ל.

ולכן לובשים טלית ותפילין לפני התפילה: כידוע, כל דבר שצריך להעלותו מלמטה, האור העליון יורד תחילה; זהו האור המקיף, והוא שמעלה [אותו], כנזכר לעיל.

ובזה תתהפך הנפש השכלית באור שלמעלה בתפלה ולכן מתפללין בכל יום נוסח אחד (משא"כ תורה היא צריכה דוקא התחדשות ע' [עין] זוהר בראשית בהקדמה) (די"ב ע"ב) ולאפשא לה בכל יומא

ובאמצעות כך הנפש השכלית תתהפך באור שלמעלה, בתפילה. לכן מתפללים בכל יום באותו נוסח (בשונה מן התורה, שבה נדרשת דווקא התחדשות; ראו זהר, בראשית, בהקדמה, דף י"ב ע"ב: "ולאפשא לה בכל יומא").

שבכל יום מעלה ניצוץ מנפש החיוני [החיונית] כי כל ימי שנותינו בהם שבעים שנה הם כ"כ [כל כך] נצוצות מנפש החיונית שצריך לברר משא"כ נה"א [נפש האלקית] היא נצחית.

שהרי בכל יום מעלים ניצוץ מנפש החיונית; "כל ימי שנותינו בהם שבעים שנה" הם ניצוצות רכים כל כך מנפש החיונית שיש לברר, ואילו הנפש האלקית היא נצחית.

נמצא המצוה היא בחי' פתילה שבה וע"י נכלה השמן באור כך ע"י המצוה היא עליית נפש השכלי [השכלית] דק"נ [דקליפת נוגה]

נמצא שהמצווה היא בחינת פתילה: בתוכה ובאמצעותה השמן כלה באור; כך, באמצעות המצווה, עולה הנפש השכלית של קליפת נוגה,

וגם קלף התפלין דק"נ [דקליפת נוגה] ומעות הצדקה ליכלל באו"א [באור אין סוף] ב"ה כי שרש המצות הם במלי דאצי כי תורה היא בחי' ז"א.

וכן עולים ונכללים באור אין סוף ברוך הוא גם קלף התפלין מקליפת נוגה וגם מעות הצדקה. שכן שורש המצוות הוא במלכות דאצילות, ואילו התורה היא בחינת ז"א (המידות),

28 ומצות הן במלי מצות המלך. אך לפי שנעוץ סופן בתחלתן הרי המלי דאצי עולה עד מלי דא"ס ממש.

והמצוות שייכות למלכות, כלומר "מצות המלך". אולם מכיוון ש"נעוץ סופן בתחלתן", מלכות דאצילות עולה עד מלכות של אין סוף ממש.

ולכן עי"ז עולה נפש השכלית באו"א [באור אין סוף] ממש כנודע שאחר הבירור משם ב"ן [שם ב"ן] נעשה שם ס"ג [שם ס"ג] כו'.

ולכן, באמצעות זאת, הנפש השכלית עולה אל אור אין סוף ממש, כידוע שלאחר הבירור נעשה משם ב"ן שם ס"ג וכו'.

29 וזהו המגביהי דהי"ד אחר הה"א הוא יתיר אלא דר"ל [דרוזה לומר] שעלייה זו דמלי דאצי הנקי' ה' שיהיה עולה כ"כ [כל כך] למעלה במלי דא"ס הוא ע"י הי"ד והוא הי"ד שבתוך הה"א.

וזהו [פירוש] "המגביהי" (המרומם את עצמו): הי"ד שאחרי הה"א נראית מיותרת, אך הכוונה היא שעלייה זו של מלכות דאצילות, הנקראת ה"א, עד שתעלה למעלה כל כך, אל מלכות דאין סוף, נעשית באמצעות הי"ד; וזו הי"ד שבתוך הה"א.

כי מלי דאצי היא בחי' דל"ת דלית לה מגרמה כלום ובהמשכת המצוה נעשה בתוכה יו"ד ונעשית ע"י בחי' ה' וע"י הי"ד שבתוכה היא עולה למעלה באוא"ס [באור אין סוף] מלי דא"ס

מלכות דאצילות היא בחינת דל"ת, שכן "דלית לה מגרמה כלום" — אין לה דבר משל עצמה; ובהמשכת המצוה נוצרת בתוכה יו"ד, ועל ידה היא נעשית בחינת ה"א. באמצעות הי"ד שבתוכה היא עולה אל אור אין סוף, אל מלכות דאין סוף.

וזהו פ"י המגביהי שעליית הה' היא מלי דאצי במלי דא"ס הוא ע"י הי"ד שבתוך הה' שהוא הנמשך ע"י קיום המצוה. ובו וע"י היא העלייה הזאת

וזהו פירוש "המגביהי": עליית הה"א, שהיא מלכות דאצילות, אל מלכות דאין סוף נעשית באמצעות הי"ד שבתוך הה"א, הנמשכת על ידי קיום המצוה. עלייה זו נעשית בה ובאמצעותה.

[וביאור זה עפ"מ"ש [על פי מה שכתוב] בזהר פ' ויחי (דרל"ב סע"ב [סוף עמוד ב]) בפ"י יהי שם כו' מאי שנא דקאמר יהי

[והביאור בזה הוא על פי מה שכתוב בזהר, פרשת ויחי (סוף עמי רל"ב ע"ב), בפירוש "יהי שם כו'": "מאי שנא דקאמר יהי"?]

אלא יהי רזא דאמשכותא מההוא אתר עילאה דאיהו סתים דקאמרן דאיהו י"ה עד רזא דברית דאיהו יו"ד תתאה כגוונא דיו"ד עלאה

"אלא יהי רזא דאמשכותא מההוא אתר עילאה דאיהו סתים דקאמרן דאיהו י"ה עד רזא דברית דאיהו יו"ד תתאה כגוונא דיו"ד עלאה

שירותא כסופא ובגין כך יהי רזא דאמשכותא מטמירא דכל טמירין עד דרגא תתאה ובמלה דא אתקיים כל עובדא דבראשית כד"א [כמה דאת אמר] יהי רקיע כו' עכ"ל [עד כאן לשונו].

שירותא כסופא ובגין כך יהי רזא דאמשכותא מטמירא דכל טמירין עד דרגא תתאה ובמלה דא אתקיים כל עובדא דבראשית כד"א יהי רקיע כו' עכ"ל. [סוף הציטוט].

וכי' בזהר בראשית (ד"י ע"ב) והפ"י הוא כי י"ה הם חו"ב [חכמה ובינה] שהחכמה נק' יו"ד שהיא בחי' נקודה

וכן הוא בזהר בראשית (דף ט"ז ע"ב). הפירוש הוא שי"ה הן חכמה ובינה: החכמה נקראת יו"ד, שכן היא בחינת נקודה.

והיינו לפי כי ראשית חכמה דהיינו ראשית הגילוי מא"ס ב"ה וראשית הגילוי א"א להיות רק בחי' נקודה כדי שיוכלו לסבול ולהכיל כמו המעיין בתחלת יציאתו מהמקור הוא קטן רק אח"כ בהתרחקו מהמקור מתרחב ונעשה נהר.

וזאת משום ש"ראשית חכמה" פירושה ראשית הגילוי מאין סוף ברוך הוא. ראשית הגילוי יכולה להיות רק בחינת נקודה, כדי שיוכלו לשאת ולהכיל [אותה]. הדבר דומה למעיין: בראשית יציאתו מן המקור הוא קטן, ורק לאחר מכן, ככל שהוא מתרחק מן המקור, הוא מתרחב ונעשה נהר.

וזהו ה' ראשונה שהיא בחי' רחובות הנהר אבל החכמה שהיא קרובה יותר לא"ס והיא בחי' מעיין הוא רק נקודה. והיינו ג"כ בחי' בטול.

וזו הה"א הראשונה, שהיא בחינת "רחובות הנהר"; ואילו חכמה, הקרובה יותר לאין סוף והיא בחינת מעיין, אינה אלא נקודה. וזהו גם בחינת ביטול.

30 והנה כשצ"ל אח"כ המשכה לבחי' מלי דאצי' שהיא עלמא דאתגליא מקור דכ"ע והיא בחי' שם ה' שם דוקא שהוא הגלוי לזולתו הנה המשכה זו ע"י יסוד ז"א והוא ג"כ בחי' יו"ד.

והנה, כאשר לאחר מכן צריכה להיות המשכה אל בחינת מלכות דאצילות, שהיא העולם הגלוי ומקורם של [עולמות] בריאה, יצירה ועשיה, והיא בחינת "שם הוי" — "שם" דווקא, כלומר גילוי לזולת — המשכה זו נעשית באמצעות יסוד ז"א, וגם הוא בחינת יו"ד.

31 וזהו ענין יו"ד תתאה רזא דברית. וזהו יהי שם ה' מבורך כו' שלהיות הגלוי בבחי' מלי הנק' שם הוא ע"י יהי חו"ב [חכמה ובינה] ביסוד.

וזהו ענין יו"ד תתאה רזא דברית". וזהו גם "יהי שם ה' מבורך" וכו': כדי שתהיה התגלות בבחינת מלכות, הנקראת "שם", הדבר נעשה באמצעות "יהי" — חכמה ובינה ביסוד.

וע"פ כהאריז"ל [כתבי האריז"ל] הוא כי יסוד אבא מסתיים ביסוד ז"א. נמצא בחי' יו"ד עלאה שהוא אבא ממש מאיר ביסוד ז"א.

ולפי דברי האריז"ל, הדבר נובע מכך שיסוד אבא מסתיים ביסוד ז"א. נמצא שהבחינה של היו"ד העליונה, שהיא אבא עצמו, מאירה ביסוד ז"א.

ולכן נקי יסוד ז"א ג"כ יו"ד. וזהו ג"כ ענין היו"ד שנתוסף בפינחס בן אלעזר הכהן עבור שקינא על פגם הברית

ולכן גם יסוד ז"א נקרא יו"ד. וזהו גם עניינה של היו"ד שנוספה לשמו של פינחס בן אלעזר הכהן, משום שקינא על פגם הברית,

כמ"ש בזוהר ר"פ פנחס (דרי"ג ע"ב ודרט"ו ע"ב ורל"ו ב') (ומזה ראייה דלא כפ"י המק"מ [המקדש מלך] פ' ויחי) (דרל"ב) בפ"י יהי ע"ש

כמו שכתוב בזוהר, בתחילת פרשת פינחס (עמודים 236b, 215b, 213b). ומכאן ראייה שלא כדברי פירוש מקדש מלך לפרשת ויחי (עמוד 232) בענין "יהי"; ראו שם.

וע"ש בהרמ"ז [בהרב משה זכות] שהוא יו"ד של מילוי ה"י אחרונה דשם ע"כ [שם ע"כ] שהוא כחי' יסוד אבא כו'. וע' באד"ר [באדרא רבא] (דקמ"ב):

ועיינו שם בפירוש הרמ"ז, שלפניו זו היו"ד שבמילוי הה"א האחרונה של שם ע"כ, שהיא בחינת יסוד אבא וכו'. וראו גם באדרא רבא (עמוד 142).

32 וביאור הדברים הוא כמו שאנו רואים שהראיה מתפשטת ונמשכת למטה יותר מן חוש השמיעה.

הסבר העניין הוא כפי שאנו רואים: הראייה מתפשטת ומגיעה למטה יותר מחוש השמיעה.

שחוש השמיעה אינו מתפשט רק עד בחי' קול ודבור ששומע קול ודבור של חבירו אבל לא יתפוס בחוש השמיעה את העשייה גשמית. משא"כ בראי' [בראיה] תופס ומשיג העשייה גשמית [גשמיים / גשמיות / גשמית].

חוש השמיעה מגיע רק עד לקול ולדיבור: אדם שומע את קולו ואת דיבורו של חברו, אך אינו יכול לתפוס באמצעות השמיעה פעולה גשמית. לעומת זאת, בראייה הוא תופס ומבחין בפעולה הגשמית.

33 והיינו דלפי שהראיה שרשה מבחי' חכמה כמו שנק' החכמים עיני העדה. שהיא למעלה מבחי' הבינה שמשם שרש השמיעה ע"כ נשפלת למטה יותר.

כלומר, מכיוון שהראיה מושרשת בבחינת חכמה, ועל כן החכמים נקראים "עיני העדה", והיא למעלה מבחינת בינה, שממנה מושרשת השמיעה, לכן היא יורדת נמוך יותר.

משא"כ בכח השמיעה הנמשך מבינה להיות נשפל כ"כ [כל כך] למטה. שכל הגבוה יותר יכול להשפיל א"ע [את עצמו] למטה יותר

לא כן כוח השמיעה, הנמשך מבינה, שאינו יכול להישפל כל כך למטה; שהרי ככל שהמדרגה גבוהה יותר, כך היא יכולה להשפיל את עצמה נמוך יותר.

ולכן יסוד אימא מסתיים בחזה ואינו נמשך בנה"י [בנצח הוד יסוד] דז"א. אבל יסוד אבא נמשך עד יסוד ז"א כי נה"י [נצח הוד יסוד] דז"א זהו בחי' עשיי [עשייה] שבאצ"י והמשכה זו א"א להיות כ"א ע"י יסוד אבא בחי' ראייה וכו'.

ולכן יסוד אימא מסתיים בחזה ואינו נמשך אל נצח, הוד ויסוד של ז"א; ואילו יסוד אבא נמשך עד יסוד ז"א. שכן נצח, הוד ויסוד של ז"א הם בחינת עשייה שבאצילות, והמשכה זו יכולה להיעשות רק באמצעות יסוד אבא, בחינת הראיה וכו'.

34 וזהו ענין יהי שם כוי שלהיות ההשפעה בבחי' מל' הנק' שם ונק' ג"כ עשיי [עשייה] שבאצ"י הוא ג"כ ע"י יו"ד דוקא שהוא בחי' יסוד ז"א שבו מאיר יסוד אבא.

וזהו ענין "יהי שם כוי": כדי שההשפעה תהיה בבחינת מלכות, הנקראת "שם" ונקראת גם עשיה שבאצילות, היא נעשית דווקא באמצעות יו"ד, שהיא בחינת יסוד ז"א, שבו מאיר יסוד אבא.

וזהו פ"י יהי י"ה הם חו"ב [חכמה ובינה] והיו"ד השני זהו צדיק יסוד עולם. ועיין עוד בזוהר ח"ג [חלק ג'] (דל"ו ע"ב) מענין בחי' זו דיו"ד זה:

וזהו פירוש "יהי": יו"ד-ה"א הן חכמה ובינה, והיו"ד השנייה היא "צדיק יסוד עולם". ועיין עוד בזוהר, חלק ג' (דף רל"ו ע"ב), בענין בחינה זו של יו"ד זו.

35 והנה כשהמל' מקבלת גילוי זה דבחי' יו"ד. אז נעשית מדל"ת ה'.

כאשר מלכות מקבלת גילוי זה של בחינת יו"ד, היא נעשית מדל"ת לה"א.

ולכן לפי זה [לפי זה] מובן ג"כ פי המגביהי שעליית המלי במלי דא"ס הוא ג"כ ע"י יו"ד שבתוך הה"א שהוא מה שנמשך לה הארה מאוא"ס [מאור אין סוף] וכמבואר [וכמבואר לעיל] שכל עלייה הוא ע"י המשכה תחלה מלמעלה

ולכן מובן גם פירוש "המגביהי": עליית מלכות למלכות דאין סוף נעשית גם היא באמצעות היו"ד שבתוך הה"א, שהיא הארה הנמשכת אליה מאור אין סוף. וכפי שהוסבר לעיל, כל עלייה נעשית באמצעות המשכה מלמעלה תחילה.

והנה בחי' יו"ד זה שבתוך ה' שנמשך ע"י המצוה זהו בחי' פתילה הנמשך לתוך הנר כמ"ש בזהר פ' פנחס (דרי"ט ע"א) ובמק"מ [ובמקדש מלך] כיון דאתאחד פתילה כו'

בחינת היו"ד הזאת שבתוך הה"א, הנמשכת באמצעות המצווה, היא בחינת הפתילה הנמשכת לתוך הנר, כפי שנאמר בזהר, פרשת פנחס (דף רי"ט ע"א), ובספר מקדש מלך: "כיון דאתאחד פתילה כו"י.

וע"י המשכה זו נעשה כח עליי [עלייה] המלי לשרשה. וע' בזהר ר"פ צו ע"פ זאת תורת העולה כו'. המשכה זו מעניקה למלכות את הכוח לעלות לשרשה. וראה בזהר, בתחילת פרשת צו, על [זאת תורת העולה כו"י].

וזהו פי המגביהי שהמצוה היא בחי' פתילה ונר המעלה נפש השכלית כמו שלמעלה עליית שם ב"ן [שם ב"ן] ע"י היו"ד דע"ב [דשם ע"ב] הנמשך ע"י המצוה כנ"ל.

וזהו פירוש "המגביהי": המצווה היא בחינת פתילה ונר המעלים את הנפש השכלית, בדומה לעליית שם ב"ן שלמעלה, באמצעות היו"ד דע"ב הנמשכת על ידי המצווה, כנזכר לעיל.

36 ועמ"ש בפי שלח ע"פ והיה לכם לציצית בענין אש יו"ד ואש ה"א.

ועיינו גם במה שנכתב בפרשת שלח על [הפסוק] "והיה לכם לציצית", בענין אש יו"ד ואש ה"א.

וענין לשבת פי שעלייה זו של המלי דאצי' במלי דא"ס הוא כדי להמשיך אור וחיות להיות התהוות בחי' מלי בבחי' ישיבה וישב ה' מלך לעולם.

ענין "לשבת" הוא שעלייה זו של מלכות דאצילות למלכות דאין סוף נועדה להמשיך אור וחיות, כדי שמדרגת המלכות תתהווה בבחינת ישיבה: "וישב ה' מלך לעולם".

כי ישיבה ומלכות הכל בחי' אחת כי אין ישיבה בעזרה אלא למלכות בית דוד בלבד.

שכן הישיבה והמלכות הן בחינה אחת, שהרי "אין ישיבה בעזרה אלא למלכות בית דוד בלבד".

37 וכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] באשה קראו מושב כי ישיבה היא ירידה והשפלה בבחי' אחוריים.

וכן תפלה ש"י [של יד] שהיא מלי היא מיושב.

וכן אמרו חז"ל שבנוגע לאישה הדבר נקרא "מושב"; שכן ישיבה היא ירידה והשפלה בבחינת אחוריים (הבחינה האחורית). וכן תפילין של יד, שהן בחינת מלכות, [מניחים אותן] בישיבה.

והיו"ד שברצועת תפלה ש"י [של יד] זהו ענין יו"ד הנ"ל. ועו"ל [ועוד יש לומר] פ"י המגביהי לשבת כי המלך עומד על הלוח ואגוסטוס יושב.

היו"ד שבקשר הרצועה של תפילין של יד היא עניין היו"ד הנזכרת לעיל. עוד אפשר לפרש את "המגביהי לשבת" כך: "המלך עומד על הלוח ואגוסטוס יושב".

38 ופ"י אגוסטוס היינו מלך המלכים. והיינו כשהמל' מקבלת ממל' דא"ס בחי' ממ"ה [מלך מלכי המלכים] ע"ז

ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] המשל אגוסטוס יושב כו'.

פירוש אגוסטוס הוא מלך המלכים. כלומר, כאשר המלכות מקבלת ממלכות אין סוף את בחינת מלך מלכי המלכים, על כך אמרו חז"ל את המשל: "אגוסטוס יושב כו'".

וזהו המגביהי דוקא לשבת שע"י עלייה הנ"ל נעשה בחי' וישב ה' מלך לעולם כו' וישיבה זו היא שלא יהיו רגליה יורדות כו'.

וזהו "המגביהי לשבת" דוקא: באמצעות העלייה האמורה נעשית בחינת "וישב ה' מלך לעולם כו'". ישיבה זו היא באופן שלא יהיו "רגליה יורדות" כו'.

כי היושב על הכסא משפיל גופו אבל מגביה רגליו מן הארץ וזהו והארץ הדום רגלי כו'.

שהרי מי שיושב על כיסא מנמיך את גופו, אך מגביה את רגליו מעל הארץ; וזהו "והארץ הדום רגלי כו'".

39 וביאור הדברים מבואר במ"א ע"פ אז ישיר. ואח"כ המשפילי לראות זהו בחי' ותורה אור והוא המשכת

אוא"ס [אור אין סוף] ממל' דא"ס בשמים תושב"כ [תורה שבכתב]. ובארץ תושבע"פ [תורה שבעל פה]

הסבר הדברים הללו מבואר במקום אחר, על הפסוק "אז ישיר". ולאחר מכן, "המשפילי לראות": זו הבחינה של "ותורה אור", והיא המשכת אור אין סוף ממלכות דאין סוף "בשמים" — התורה שבכתב, ו"בארץ" — התורה שבעל פה.

דכמו דארץ מקבלת משמים כמ"ש למטר השמים תשתה מים. כך תושבע"פ [תורה שבעל פה] מקבלת מתושב"כ [מתורה שבכתב] כדאמרינן מנא הני מילי דאמר קרא כו'

כשם שהארץ מקבלת מן השמים, כמו שנאמר "למטר השמים תשתה מים", כך התורה שבעל פה מקבלת מן התורה שבכתב, כפי שאנו אומרים: "מנא הני מילי דאמר קרא" וכו'.

לראות היינו ליראות ר"ל [רוצה לומר] שיהא גילוי אוא"ס [אור אין סוף] ממש בשמים ובארץ שהן תושב"כ [תורה שבכתב] ותושבע"פ [ותורה שבעל פה] דבר ה' למעלה מגלוי בחי' אור האהבה מנפש אלקית שנק' ג"כ אור כנ"ל.

"לראות" פירושו "ליראות", כלומר שתהיה התגלות של אור אין סוף ממש "כשמים ובארץ", שהם התורה שבכתב והתורה שבעל פה, דבר ה', למעלה מהתגלות הבחינה של אור האהבה שבנפש האלקית, שגם הוא נקרא אור, כפי שהוזכר לעיל.

אך שהוא נמשך מבחי' שמיעה והתבוננות בלבד כמ"ש שמע ישראל כו' ואהבת כו' ובכל מאדך. אלא שאהבה זו נמשכת מבחינת שמיעה והתבוננות בלבד, כמו שנאמר "שמע ישראל" וכו', "ואהבת" וכו', "ובכל מאדך".

אבל בחי' ותורה אור זהו בחי' המשפילי לראות. פי' ליראות בבחי' ראייה וגלוי ממש עין בעין יראו וגו': אבל הבחינה של "ותורה אור" היא הבחינה של "המשפילי לראות", כלומר להיראות בבחינת ראייה והתגלות ממש: "עין בעין יראו" וגו'.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY-NC 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. בתי כנסת, מוסדות חינוך ומפעלים ללא כוונת רווח רשאים להעתיק, להדפיס ולהפיץ אותה בחופשיות, ולבקש תרומות לכיסוי עלות ההדפסה; אסור למכור אותה לעולם. יש לציין את הוצאת קה"ת ואת <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/> ואת [likuteitorah.com](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של [likuteitorah.com](https://www.likuteitorah.com) בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). להלן המקור: [/likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha](https://www.likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha) (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיום חגיגי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל-Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © [likuteitorah.com](https://www.likuteitorah.com)

מתוך [/likuteitorah.com/he/torah-ohr/mikeitz/12/](https://www.likuteitorah.com/he/torah-ohr/mikeitz/12/)

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק